

בש"פ 6388/17 - ירון לבין נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6388/17

לפני: כבוד השופטת ע' ברון

המבקש: ירון לבין

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
ב-ע"פ 24324-06-17 (השופט ג' גונטובניק) מיום
3.8.2017

תאריך הישיבה: ל' באב התשע"ז (22.08.17)

בשם המבקש: עו"ד עופר אשכנזי; עו"ד מור סוקר
בשם המשיבה: עו"ד הדר פרנקל

החלטה *

1. לפניי ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כבוד השופט ג' גונטובניק) מיום 3.8.2017, שבגדרה נדחתה בקשה שהגיש המבקש לעיכוב ביצוע עונש המאסר שהוטל עליו בבית משפט השלום בת"פ 27549-02-14, בגין הרשעתו בשורה של עבירות שעניינן גניבה ממקום עבודתו.

2. נגד המערער הוגש לבית משפט השלום בתל אביב-יפו כתב אישום הנושא שני אישומים שעניינם גניבה ממקום עבודה. כתב האישום פורט בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 3.8.2017, ולפיכך יוזכר עתה רק בתמצית. על פי האישום הראשון, המערער ששימש מנהל כספים בחברת אייווי דיגיטל בע"מ (להלן: החברה), בתקופה שמיוני 2009 ועד נובמבר 2010, השתמש במהלך התקופה בהרשאה שניתנה לו לביצוע פעולות בחשבון הבנק של החברה כדי להעביר כספים לחשבונות הבנק האישיים שלו ולחשבון הבנק של אמו. על מנת להסוות את מעשיו ולהגדיל את יתרת הזכות בחשבון החברה, המערער העביר מדי חודש למס הכנסה ולביטוח לאומי סכומים הנמוכים מאלה שנוכו בפועל משכר עובדי החברה. בנוסף, על מנת להכשיל את החקירה הפלילית שנפתחה נגדו בעקבות מעשיו, ערך המערער מסמך הנחזה להיות כזה שנערך ונחתם על ידי מנכ"ל החברה, ולפיו האחרון התחייב לכאורה לשלם למערער בונוס. על פי האישום השני המערער ניצל לרעה את תפקידו במערך חברות אחר, שבה שימש כחשב בתקופה שמאוגוסט 2011 ועד מאי 2013, והעביר כספים מחשבון אחת החברות שבמערך לארנק האלקטרוני שלו.

בגין האישום הראשון הואשם המערער ב-59 עבירות של גניבה בידי עובד, לפי סעיף 391 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); עבירה של זיוף מסמך בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 418 לחוק. עבירה של שימוש במסמך מזויף, לפי סעיף 420 לחוק; עבירות מנהלים ועובדים בתאגיד, לפי סעיף 424(2) לחוק; ושיבוש הליכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק. בגין האישום השני הואשם ב-14 עבירות של גניבה בידי עובד; בריבוי עבירות של רישום כוזב במסמכי תאגיד, לפי סעיף 423 לחוק; בעבירות מנהלים ועובדים בתאגיד; ובעבירה של ידיעות כוזבות (עוון) לפי סעיף 243 רישא לחוק.

3. בהכרעת הדין מיום 6.3.2017 הרשיע בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כבוד השופטת ל' מרגולין-יחידי) את המערער בכל העבירות שיוחסו לו באישום הראשון, וביחס לאישום השני הורשע המערער אך בעבירת הגניבה בידי עובד - וזוכה מיתר העבירות שיוחסו לו. בית המשפט גזר ביום 22.5.2017 את דינו של המערער ל-42 חודשי מאסר; וכן ל-18 חודשי מאסר על תנאי לתקופה של שלוש שנים והתנאי הוא שלא יעבור עבירה של גניבה בנסיבות מחמירות; 6 חודשי מאסר על תנאי לתקופה של שלוש שנים והתנאי הוא שלא יעבור את יתר העבירות שבהן הורשע; קנס בסך 123,200 ש"ח או 6 חודשי מאסר במקומו; ופיצוי לחברה בסך של 258,000 ש"ח. בית המשפט נתן למערער שהות להתארגן, וקבע כי עליו להתייצב לריצוי מאסרו ביום 13.6.2017. בהחלטה מיום 4.6.2017 נדחתה כניסת המערער למאסר ליום 20.6.2017; ובהחלטה מיום 5.6.2017 ובהסכמת הצדדים תוקן גזר הדין במובן זה שהקנס הועמד על סך 100,000 ש"ח ותקופת המאסר חלף קנס קוצרה לחמישה חודשים.

4. המערער הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי ללא נימוקים בשלב זה משום פגרת בתי המשפט, ובד בבד הוגשה גם בקשה לעיכוב ביצוע גזר הדין שהושת עליו עד להכרעה בערעור. בהחלטה מיום 14.6.2017 ניתן צו עיכוב ביצוע ארעי של עונש המאסר, עד להחלטה אחרת. בהחלטה מיום 3.8.2017, היא נושא הערעור דנן, דחה בית המשפט (כבוד השופט ג' גונטובניק) את הבקשה לעיכוב ביצוע, תוך שקבע כי לא שוכנע שסיכויי הערעור הם גבוהים במידה שיכולה להצדיק עיכוב ביצוע. בית המשפט קבע כי חרף מאמציו של בא-כוח המערער לשכנע אחרת, הכרעת הדין נשענת באופן מובהק על ממצאי מהימנות. עוד נקבע כי בניגוד לטענת בא-כוח המערער שלפיה בית המשפט הפך את היוצרות בכך שהטיל על המערער להוכיח את חפותו במקום שנטל זה יהא על כתפי המשיבה, מדובר אך במהלך סמנטי שבמסגרתו "בית המשפט בחר בסדר משלו לנתח בהכרעת הדין את הראיות שהוצגו במהלך ההליך [...] אינני סבור כי התוצאה הייתה משתנה אם בית המשפט היה מהלך בהילוך הפוך, כשתחילה היה בוחן את ראיות המאשימה

ומגיע לבסוף להסברי הנאשם" (שם, בפסקה 9). מכל מקום, כך נקבע, טענותיו של המבקש אינן מקהות מעוצמת המהימנות שבית המשפט מצא במצבור העדויות הישירות והעקיפות שנאספו בהתייחס לשני מקומות העבודה של המערער. ובאשר לגזר הדין, בית המשפט קבע כי נסיבותיו האישיות הקשות של המערער נלקחו בחשבון על ידי בית משפט השלום, והן אינן קיצוניות במידה יוצאת דופן המצדיקה עיכוב ביצוע. משכך, קבע בית המשפט כי על המערער להתייב לריצוי מאסרו ביום 3.9.2017.

הטענות בערעור דנן

5. המערער טוען כי סיכויי הערעור שלו טובים, וכי מכל מקום בהתאם לפסיקת בית משפט זה די בכך שיטען כי סיכויי לטענות הערעור להתקבל על מנת שביצוע העונש יעוכב. בהמשך לכך נטען כי די ב"היפוך היוצרות", כלשון בא-כוח המערער, שביצע בית משפט השלום שעה שהטיל את הנטל על המערער להוכיח חפותו; ובכך שהמשיבה נמנעה מלהביא חוות דעת מקצועיות מקום שמדובר בעניין שבמומחיות - כדי להצדיק את עיכוב ביצוע עונשו של המערער. בנוסף נטען כי אמו של המערער חולה בסרטן וכי המערער הוא שתומך ומסייע בידיה במסגרת הטיפולים, וכן כי ילדיו בני ה-11 וה-14 אינם יודעים שנגזר עליו עונש מאסר וזאת בין היתר לאחר התייעצות עם הפסיכולוגית לגבי הבן הבכור שסברה שיש להמתין עם הבשורה. יצוין כי בא-כוח המערער טען שוב ושוב בנוגע לסכסוך וחוסר שיתוף פעולה עקב כך בין המבקש לבין מי שייצגו בהליך הפלילי בבית משפט השלום; ואולם לא העלה בהקשר זה טענות קונקרטיות, אף לא רשלנות או ייצוג לא הולם; ואיני רואה מקום אפוא להתייחס לטענות בהקשר זה כפי שהועלו לצורך הכרעה בבקשה לעיכוב ביצוע.

המשיבה מצדה טוענת שהערעור עובדתי ונשען כל כולו על קביעות מהימנות; כאשר יש לזכור כי בית המשפט המחוזי, היושב כערכאת ערעור על פסק הדין של בית משפט השלום, נתן דעתו לבקשה לעיכוב ביצוע תוך שדחה אותה ואין כל סיבה לשנות מהחלטתו. נטען כי סיכויי הערעור על הכרעת הדין אינם טובים; וכי הדברים אמורים גם ביחס לגזר הדין, משנלקחו בחשבון כל השיקולים הרלוונטיים לרבות נסיבותיו האישיות של המערער.

דיון והכרעה

6. לאחר שעיינתי באמור בערעור ובנספחים לו והייתי אוזן לטענות הצדדים בדיון שנערך לפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להתקבל, ואבאר. הלכה כי היא נקודת המוצא היא כי מי שהורשע בפלילים שומה עליו להתחיל לרצות את עונשו באופן מידי, ולא די בערעור כשלעצמו כדי לעכב זאת. ב-ע"פ 111/99 שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 241 (2000) (להלן: עניין שוורץ), נקבעו הרציונלים שבבסיס נקודת מוצא זו, ובהם שלמערער לא עומדת עוד חזקת החפות לאחר שהורשע בדיון; החשש מפני פגיעה בביטחון הציבור אם המערער ישוחרר במהלך תקופת הערעור כתלות ברמת המסוכנות הנשקפת ממנו; והאינטרס הגלום באכיפה אפקטיבית של הדין הפלילי ובהרתעת עבריינים פוטנציאליים (שם, וכן ראו, מיני רבים: ע"פ 4229/14 סעאידה נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (19.6.2014); ע"פ 1596/15 מששה נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (10.3.2016)).

ואולם, הפסיקה בעניין שוורץ ולאחריה לא הסתפקה בכך ועמדה על השיקולים שיש להביאם בחשבון בבואו של בית המשפט להידרש לבקשה לעיכוב ביצוע, ובהם סיכויי הערעור; משך תקופה המאסר שנגזרה; חומרת העבירה ונסיבותיה; עברו הפלילי של מבקש הבקשה; אם היה משוחרר בערובה ולא הפר את התנאים המגבילים; נסיבותיו

האישיות; ואם מדובר בערעור נגד הכרעת דין או שמא רק נגד גזר דין (הלכת שוורץ; ע"פ 5287/15 חיר נ' מדינת ישראל, פסקה 6 והאסמכתאות שם (10.8.2015); ע"פ 6179/12 טובול נ' מדינת ישראל, פסקאות 14 ו-15 (27.9.2012); ע"פ 9956/16 מויאל נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (23.12.2016)). אשר לסיכויי הערעור, נפסק לא אחת כי "אין המערער צריך להראות כי גבוהים סיכויי טענה קונקרטיית זו או אחרת להתקבל, אלא כי מדובר בטענות שבשל טיבן והפוטנציאל הגלום בהם, ולרקע נסיבות הפרשה, יש להן סיכוי להתקבל" (בש"פ 9113/15 גביש נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (12.1.2016); ע"פ 4506/15 בר נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (17.9.2015)).

7. המבקש בענייננו משוחרר בערבויות וכך לאורך המשפט כולו, ולא נטען כלפיו בשום שלב כי הפר את תנאי שחרורו. בנוסף הוא נעדר עבר פלילי; ולדברי בא-כוחו הוא מטפל באמו החולה בסרטן. ואולם, אלה לבדם אינם מטיים את הכף לטובת קבלת הערעור. עם זאת, ומבלי לטעת מסמרות, סבורתני כי אין לומר שאין כלל סיכוי לערעורו של המערער על פסק דינו של בית משפט השלום, וזאת לנוכח הקושי שנשקף מהסדר שבו דן בית המשפט השלום בטענות השונות, ומתחושת היפוך הנטלים המצטיירת ממנו; אף לא ניתן בשלב זה לבטל לגמרי את טענת המערער בדבר היעדרה של חוות דעת מומחה בתיק מעין זה, וההשלכות הנודעות לכך.

8. סוף דבר, הערעור מתקבל. עונש המאסר שהוטל על המבקש יעוכב עד למתן פסק דין בערעור בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו. למען הסר ספק, יתר רכיבי העונש שהוטלו על המערער יותרו בעינם; והוא הדין באשר לתנאי השחרור והמגבלות שנקבעו בעניינו של המערער.

ניתנה היום, ב' באלול התשע"ז (24.8.2017).

שׁוֹפֵט